

Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Lorenc

Sosnowiec 28.08.2019

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Katedra i Kliniczny Oddział Chirurgii Ogólnej,

Kolorektalnej i Urazów Wielonarządowych

OCENA

rozprawy doktorskiej mgr Moniki Pierzak

pt. „*Ocena skuteczności suplementacji selenu, chromu i zachowania stężenia bromu we krwi u chorych leczonych żywieniowo*”

Wprowadzenie do praktyki klinicznej leczenia żywieniowego jest jednym z największych osiągnięć medycyny XX wieku. Leczenie wielu schorzeń przed erą leczenia żywieniowego było bądź w ogóle niemożliwe, bądź obarczone ogromną ilością powikłań, w związku z którymi wyniki takiego leczenia były złe. Ocena stanu odżywienia i wyrównanie niedoborów w organizmie człowieka jest (jak dziś już dobrze wiemy) podstawą skuteczności postępowania terapeutycznego w tym chirurgicznego w szczególności. Dobre przygotowanie Chorego do planowanego leczenia z punktu widzenia także Jego odżywienia daje szansę pacjentowi na uzyskanie dobrego wyniku terapii i całkowite wyleczenie.

Rozwój różnych metod leczenia żywieniowego w tym pozajelitowego spowodował znaczący postęp w leczeniu wielu schorzeń, głównie u pacjentów z zaburzeniami procesu odżywiania i jest powszechnie wiadomym fakt (w dużym stopniu za sprawą wielu badań w tym zakresie i znakomitych doświadczeń macierzystego ośrodka Doktorantki), że dobry efekt leczenia u chorych niedożywionych obarczonych koniecznością postępowania operacyjnego

WPLYNEŁO
Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
Data 2019-09-05
L.dz.

jest uwarunkowany głównie skutecznym rozwiązaniem problemu zaburzeń związanych z niedożywieniem. Ponadto problem podaży pierwiastków śladowych w leczeniu żywieniowym jest kolejnym etapem obserwowanym w rozwoju metod żywieniowych, na który zwraca się obecnie coraz większa uwaga.

Podjęcie więc przez Doktorantkę powyższej tematyki ze szczególnym uwzględnieniem wpływu suplementacji pierwiastków śladowych w leczeniu żywieniowym jest bardzo celowe i aktualne, tym bardziej, że dotychczas nie uważano, iż stosowanie w terapii zindywidualizowanych dawek pierwiastków śladowych ma duże znaczenie. W piśmiennictwie brakuje ciągle prac tak głęboko analizujących ten bardzo istotny problem, dlatego uważam, że poruszanie tych jakże niełatwych zagadnień ma ogromne znaczenie zarówno dla Chorych, których ten problem dotyczy najbardziej ale także dla personelu medycznego zajmującego się pacjentami wymagającymi leczenia żywieniowego.

Układ pracy jest typowy dla rozprawy doktorskiej, łącznie z piśmiennictwem, streszczeniami i załącznikami rozprawa liczy 246 stron. Wyniki przedstawiono w 154 tabelach i na 18 wykresach a aktualne piśmiennictwo obejmuje 229 pozycji w większości opublikowanych po 2000 roku. Praca jest napisana przejrzyście oraz starannie pod względem edytorskim.

We wstępie Autorka wprowadza czytającego w będące obiektem zainteresowań zagadnienia dotyczące problemu niedożywienia u chorych i leczenia żywieniowego, jego historii, rozwoju, aspektów prawnych, epidemiologii, patogenezy i oceny skutków niedożywienia. Przedstawia możliwe dla organizmu następstwa wynikające z niedożywienia, w tym także zagrażające życiu chorego. Dalsza część wstępu jest poświęcona problemom samego leczenia żywieniowego, jego powikłaniom, oraz zaburzeniom żywieniowym, a także sposobom leczenia żywieniowego, metodom podawania preparatów, rodzajom diet na podstawie własnych doświadczeń i przeglądu piśmiennictwa. Istotnym elementem wstępu jest

przedstawienie roli pierwiastków śladowych w organizmie człowieka oraz ich podaży głównie w żywieniu pozajelitowym. Autorka skupiła się na przedstawieniu roli selenu, chromu i bromu w tym aspekcie, co ma pełne uzasadnienie kliniczne.

Ta dokładna analiza tematu jest wstępem do przedstawienia celu pracy, którego istotą jest ocena skuteczności suplementacji selenu, chromu i zachowania stężenia bromu we krwi chorych, u których prowadzono leczenie żywieniowe pozajelitowe.

Cel został przedstawiony jasno i przejrzysto. Doktorantka postanowiła sprawdzić jaka jest efektywność suplementacji selenu i chromu w leczeniu żywieniowym oraz związku stanu odżywienia chorego ze stężeniem wybranych do badania pierwiastków.

Badania, na które uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (nr 8/2017) przeprowadzono w latach 2017 - 2019, w grupie 50 osób, u których stosowano leczenie żywieniowe pozajelitowe a grupę kontrolną stanowiło także 50 chorych operowanych planowo z powodu kamicy pęcherzyka żółciowego metodą laparoskopową. Kryteria włączenia i wyłączenia zostały jasno zdefiniowane a grupy badawcze były jednorodne pod względem demograficznym, stanu odżywienia oraz uzyskano świadomą zgodę u wszystkich pacjentów na prowadzenie badań. W ocenie stanu odżywienia zastosowano różnego typu metody pozwalające na skuteczne przeprowadzenie badań (Body Mass Index, Nutritional Risk Screening 2002, wzory do wyliczenia należnej masy ciała w/g Broca i Lorentza) a zastosowana analiza statystyczna w oparciu o TIBC SPSS Statistics 13.3 jest właściwa i w pełni adekwatna do przedmiotu dociekań naukowych. Realizacja celu pracy została dokonana w sposób klarowny, przy użyciu różnych narzędzi badawczych.

Uzyskane wyniki potwierdziły związek suplementacji selenu z jego poziomem w trakcie żywienia pozajelitowego i skutecznej suplementacji pierwiastka. W odniesieniu do pozostałych pierwiastków takiej zależności i efektywności nie potwierdzono. Zaobserwowano związek stanu odżywienia chorych i skuteczności suplementacji selenu wyrażonej stężeniem

selenu w surowicy krwi w tym korelację ze stężeniem albuminy, białka całkowitego i całkowitej liczby limfocytów w 1mm³ krwi.

W dyskusji otrzymane własne wyniki Doktorantka porównała z wynikami innych autorów. Dyskusja jest rzeczowa i potwierdza kompetencje Autorki rozprawy. W podsumowaniu Doktorantka zauważa, że żywienie pozajelitowe jest efektywną, integralną składową całego procesu leczniczego, zwłaszcza u pacjentów z zaburzeniami odżywiania, bądź niewydolnością przewodu pokarmowego. Podkreśla, co bardzo istotne że, (cyt.) *istnieje konieczność wprowadzenia do praktyki klinicznej indywidualnej oceny zapotrzebowania na pierwiastki śladowe i ich dawkowania, zwłaszcza w TPN (całkowitym żywieniu pozajelitowym)* (koniec cyt.). Są to ważne stwierdzenia, które warunkują uzyskanie dobrego efektu leczenia. Na koniec Autorka sformułowała cztery wyważone wnioski, które odpowiadających założonym celom i które wynikają z przeprowadzonych badań własnych, mających także praktyczne znaczenie głównie dla osób zajmujących się leczeniem żywieniowym. Dwujęzyczne streszczenie odpowiada treści rozprawy i pozwala na szybką orientację w temacie pracy. Na uwagę zasługuje duża staranność w pisaniu rozprawy, umiejętność posługiwania się przez Doktorantkę różnymi metodami statystycznymi oraz właściwym doбором piśmiennictwa. Drobne błędy edytorskie (np. na stronach 23, 33, 52, 58 czy 138) przedstawię Autorce osobiście celem uwzględnienia ich w korekcie przy redakcji pracy w formie publikacji.

Podsumowując, przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Moniki Pierzak pt. *„Ocena skuteczności suplementacji selenu, chromu i zachowania stężenia bromu we krwi u chorych leczonych żywieniowo”* jest rozwiązaniem oryginalnego zagadnienia naukowego i w pełni odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim określonym w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) a

przedstawione uwagi nie zmniejszają wysokiej oceny pracy. Zatem zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z wnioskiem o dopuszczenie mgr Moniki Pierzak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej,
Kołorektalnej i Urazów Wielonarządowych
Katedry Chirurgii Ogólnej,
Kołorektalnej i Urazów Wielonarządowych
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
prof. dr hab. med. Zbigniew Lorenc

